

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 3Svk/35/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5021200441
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Dzurdzík
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:5021200441.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Dzurdzíka, PhD. a členov senátu JUDr. Kataríny Benczovej a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD. v právnej veci žalobcu: Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo, Tvrdošín, so sídlom Trojičné námestie 185, 027 44 Tvrdošín, IČO: 17 057 302, zastúpené advokátkou JUDr. Janou Dráčovou, so sídlom Čajakova 7, 811 05 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, proti žalovanému: Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, so sídlom Vysokoškolákov 8556, 010 08 Žilina, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. Xo-13/2021-Ko zo dňa 11.08.2021, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/170/2021 - 253 zo dňa 04.04.2023, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Žalovanému sa právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Konanie pred správnym súdom

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 31S/170/2021 - 253 zo dňa 04.04.2023 Krajský súd v Žiline postupom podľa § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. Xo-13/2021-Ko zo dňa 11.08.2021. Týmto rozhodnutím žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. X 8/2021 zo dňa 15.04.2021, ktorým podľa § 59a ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) bol zamietnutý návrh zo dňa 27.03.2020 na opravu chyby v katastrálnom operáte v katastrálnom území U., B..

2. Krajský súd konštatoval, že žalobca sa v návrhu na prešetrenie údajov katastra a opravu chyby zo dňa 26.03.2020 domáhal vykonania opravy chyby podľa § 59 ods. 1, 2 písm. d) katastrálneho zákona. Uvádzal, že prebiehajúce konanie o ROEP vykazuje vady, a preto nedáva jasné odpovede práve na otázky, ktoré sú jeho účelom, a tiež poškodzuje právo pôvodných vlastníkov. Navrhol, aby v prípade, ak ROEP bude zapísaný v navrhovanom znení a neodstráni sa nesprávny zápis v prospech Žiarec, poľnohospodárske družstvo, bolo na základe prešetrenia údajov katastra začaté konanie o oprave chyby v zmysle § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona a na jeho základe bol zrušený v k. ú. B. LV XXX a v ostatných LV XXXX a XXX ako jediní vlastníci vystupovali vo vzťahu k zápisu v katastri nehnuteľností členovia urbáru tak, ako boli pôvodne evidovaní so zmenami, ktoré priniesli dedičské rozhodnutia, prípadne ich prevody majetku. Žalobca tiež navrhol, aby oprava chyby spočívala v jednoduchom prevedení, a to aby ku LV č. XXXX k. ú. U., na ktorom sú evidovaní všetci členovia urbáru s prislúchajúcim podielom, aby časť A Majetkové podstaty bola rozšírená o celú majetkovú podstatu, ktorá je vedená na LV č. XXXX k. ú. U.. Spojením týchto dvoch listov vlastníctva by došlo ku zjednoteniu nedeliteľných urbárskych nehnuteľností do jedného listu vlastníctva, kde vlastníctvo ku jednotlivým podielom pre jednotlivých členov urbáru je odvodené od právoplatných titulov vlastníctva.

3. Podľa správneho súdu koncepcia správneho súdnictva má svoj ústavnoprávny základ v článku 46 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej

správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Podstatou argumentácie žalobcu vyslovenej v podanej žalobe je tvrdenie o nutnosti zápisu vlastníckeho práva dotknutých nehnuteľností v prospech jednotlivých spoluvlastníkov - urbárikov. Žalobca argumentoval predovšetkým tým, že nové znenie § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona (účinné od 01.10.2018) umožňuje vykonať opravu v prospech vlastníka, a to bez ohľadu na spornosť vlastníctva, na ktorú poukázali správne orgány v preskúmaných rozhodnutiach. Žalobca akcentoval skutočnosť, že návrhom na opravu sa domáhal reparácie pochybenia pri postupe katastrálneho orgánu, ktorý zapísal vlastnícke právo na úkor jednotlivých podielníkov na základe listiny, ktorá nebola na to spôsobilá. Zároveň obsahlo právne argumentoval v prospech práv jednotlivých spoluvlastníkov, ktoré považoval napriek existujúcim zápisom za zachované.

4. Podľa § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona okresný úrad opraví údaje zapísané do katastra v rozpore s § 36 ods. 2, § 39 alebo § 42, ak nedošlo od zápisu do katastra záznamom k zmene vlastníckeho práva. Konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte je osobitným druhom správneho konania a má nesporný charakter. Okresný úrad, katastrálny odbor nemôže teda v rámci konania o oprave chyby rozhodovať spor o existenciu určitého práva k nehnuteľnosti. Ak sa vyskytne spor týkajúci sa existencie práva zapísaného v katastri nehnuteľností, tento spor sa môže vyriešiť len cestou súdu, pretože len súd má právomoc rozhodovať spory o existenciu či neexistenciu určitého práva. Vzhľadom na túto skutočnosť je často v aplikačnej praxi pomerne náročné určiť, či je ešte okresný úrad, katastrálny odbor oprávnený vykonať opravu chyby, alebo už takéto oprávnenie nemá. Aby okresný úrad, katastrálny odbor nemal právomoc opraviť chybu v katastrálnom operáte, spor o existenciu či neexistenciu určitého práva musí objektívne existovať - samotné nepodložené namietanie spornosti (ne)existencie určitého práva k nehnuteľnosti zo strany jedného z dotknutých subjektov v rámci konania o oprave chyby však nevyklučuje právomoc okresného úradu, katastrálneho odboru meritórne rozhodnúť vo veci opravy chyby. Uvedené závery sú vyjadrené aj v aktuálnej odbornej literatúre zaoberajúcej sa výkladom ustanovenia § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona v účinnom znení (Fečík, M., Jakubáč, R. Katastrálny zákon. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 816, 817.).

5. Uvedeným výkladom reagoval správny súd na argumentáciu žalobcu poukazujúcu na nové znenie § 59 katastrálneho zákona, ktoré podľa jeho názoru umožňuje vykonať opravu aj v prípade spornosti vlastníctva. Žalovaný vo vyjadrení k podanej žalobe správne akcentoval skutočnosť, že v danom prípade sa nejedná o jednoduchý nesúhlas osoby, ktorej svedčí vlastnícke (spoluvlastnícke) právo, ale o prebiehajúce spory o vecné práva, ktorých základ tkvie v spore o výklad hmotnoprávných ustanovení (viď žalobcom prezentované nálezy Ústavného súdu SR, najmä II. ÚS 348/2008, III. ÚS 194/2012, ktorých rozpornosť bola napríklad riešená v odvolacom konaní na Krajskom súde v Žiline v rozhodnutí sp. zn. 6Co/778/2014 zo dňa 30.04.2015). Na nespornom charaktere konania o oprave chyby v katastrálnom operáte zotrváva aj aktuálna teória, na čo poukázal správny súd. Pokiaľ súčasne prebiehajú civilné sporové konania, o čom svedčia zápisy poznámok na dotknutých listoch vlastníctva, ako to uvádzal žalovaný, a žalobca to nepopieral, potom niet dôvodu zasahovať do priebehu týchto konaní formou nesporného riešenia chybného zápisu.

6. Naopak správny súd dal za pravdu žalobcovi, že doslovný výklad znenia § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona tým spôsobom, že nemožno dané ustanovenie aplikovať, pokiaľ konkrétny zápis bol vykonaný za účinnosti skoršej právnej úpravy, nie je náležitý. Uvedenou otázkou sa však správny súd nemienil v podrobnostiach zaoberať, keďže sporová povaha vzťahu žalobcu k osobe zapísanej v katastri nehnuteľností, bránila vyhovaniu návrhu na vykonanie opravy. Pre úplnosť správny súd dodal, že na nariadenom pojednávaní dňa 28.03.2023 zamietol návrhy žalobcu na doplnenie dokazovania v zmysle podanej žaloby. Pre správny súd je podľa § 135 ods. 1 SSP rozhodujúci skutkový stav v čase právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým skutkovým stavom je správny súd viazaný. V prejednávanej veci navyše neboli ani splnené podmienky, ktoré má na mysli ust. § 120 SSP, pre ktoré by správny súd mohol sám vykonať dokazovanie, t. j. dokazovanie nebolo nevyhnutné pre rozhodnutie správneho súdu vo veci, nešlo o rozhodnutie podľa § 192 SSP a nešlo o rozhodnutie v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b), e), f), i), j) SSP. Preto žalobu podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú.

II. Kasačná sťažnosť žalobcu

7. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v procesnom postavení sťažovateľa (ďalej len „sťažovateľ“) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP.

8. Podľa sťažovateľa pri oprave chyby v zmysle ust. § 59 ods. 1, 2 písm. d) katastrálneho zákona nemal v prípade navrhovanej opravy chyby rozhodovať orgán katastra o vlastníckom práve ale posúdiť chybu zápisu z dôvodu, že listina, ktorá bola na záznam predložená, nebola spôsobilá zápisu, tak pre absenciu

preukázania jej právoplatnosti a vykonateľnosti, ako aj pre chýbajúce údaje o pozemkoch, ktoré zákon pre zápis listiny vyžadoval. Dodatočne vyznačená právoplatnosť nebola akceptovateľná, nakoľko ju vyznačil orgán, ktorý na to nemal právomoc a z pozemkov, ku ktorým bola na základe listiny vyznačená zmena vlastníka nebol v listine vyznačený údajmi katastra žiaden. Posúdenie spôsobilosti listiny na zápis nemožno stotožňovať s určením vlastníckeho práva tak, ako to vo svojej podstate urobil správny súd a preto nemožno hodnotiť navrhovanú opravu chyby za také sporové konanie, ktoré bráni oprave chyby v katastri nehnuteľností. Pred novelou katastrálneho zákona neexistovala možnosť opravy chyby v prípade, ak došlo k zápisu v katastri na základe chyby orgánu katastra a nespôsobilej listiny na zápis. Okrem toho nie všetci dotknutí vlastníci sa domáhajú určenia vlastníckeho práva samostatnými žalobami a mnohí sa spoliehajú na to, že sťažovateľ ich zastreší v boji o ich vlastnícke práva, takže neprebiehajú konania vo vzťahu ku všetkým nehnuteľnostiam, ktorých sa oprava chyby má týkať. Vzhľadom na následné prevody vlastníctva a vykonané vklady práva, k časti nehnuteľností nie je možné vzhľadom na znenie zákona opravu chyby vykonať a budú musieť prebehnúť civilné konania, pretože opravu chyby v prípade ďalšieho prevodu už nemožno vykonať.

9. Podľa sťažovateľa samotné odôvodnenie nevyhnutnosti nesporevého konania pritom v rozsudku nie je náležite zákonne zdôvodnené, čím sú porušené jeho práva na spravodlivý proces. Nesporevý charakter nie je dôvodený ani zákonnou úpravou, ani adekvátnou judikatúrou v prípade absencie zákonnej úpravy. Súd vychádzal len z komentára katastrálneho zákona z ktorého však nevyplýva, že jednoznačne možno daný prípad z opravy chyby vylúčiť. Sťažovateľ spochybnil záver súdu, že pokiaľ existujú konania o určenie práva niet dôvodu zasahovať do priebehu konaní formou nesporevého riešenia chybného zápisu. Tým súd popiera právo na odstránenie chyby nielen u tých zápisov, voči ktorým boli žaloby o určenie práva podané, ale aj voči tým vlastníkom, ktorí tak neurobili, z rôznych dôvodov. Sťažovateľ sa zaoberal vyhodnotením možnosti posúdenia spôsobilosti listiny na zápis a odstránenie chyby v konflikte s tvrdenou spornosťou a mal za to, že nemožno zamieňať spornosť určenia vlastníckeho práva so spornosťou v rámci námietky opravy chyby. Podľa sťažovateľa mal súd vyhodnotiť administratívny spis v celom rozsahu aj s posúdením listiny, ktorá bola podkladom pre chybné zápisy.

10. Podstatou zápisu, ktorý napáda sťažovateľ a snaží sa o opravu chyby je nezákonný zápis vlastníctva na LV č.XXXX k. ú. U. v prospech Ž., ktorým orgány na úseku katastra pochybili, keď umožnili bez právoplatného právneho titulu, bez akceptovateľného rozhodnutia a bez ústavou zaručených dôvodov pre vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva, teda bez verejného záujmu, bez nevyhnutného rozsahu a bez náhrady (t. j. protiústavne) zapísať vlastnícke právo v prospech Ž. iba na základe zákona 81/1949Zb. a z neho vychádzajúceho aktu vtedajšieho správneho orgánu. Pritom bol aj postup takéhoto prechodu vlastníckeho práva zrušený zákonom, ktorý nebol vôbec v kontexte veci vyhodnotený a aj počas celej doby socializmu pôvodné družstvo akceptovalo vlastníctvo jednotlivcov podľa zápisu v pozemkovej knihe, ktorí vlastnícke práva aj na urbárskych pozemkoch získavali v období rokov 1957-až doteraz na základe právoplatných dedičských rozhodnutí, ktoré majú zaevidované v katastri nehnuteľností v jednotlivých zbierkach listín, majú takto založené tzv. hluché listy vlastníctva, či iných zákonných titulov napr. prevody, kúpne zmluvy a pod.

11. Zápisy podielov na úkor vlastníkov boli vykonávané od roku 1994 na základe Rozhodnutia ONV v Trstíne, č. Pôd.520/1958 z 10.marca 1958. V tej súvislosti je potrebné upozorniť na skutočnosť, že orgán, ktorý ho vydal, nikdy jeho právoplatnosť ani vykonateľnosť nevyznačil. Na listine predloženej družstvom orgánom katastra je vyznačená právoplatnosť až v roku 1997 neznámym orgánom bez označenia, preto ho nemožno považovať za akceptovateľné právoplatné rozhodnutie. Na odtlačku pečiatky je pritom znak súčasnej SR a nie pôvodného štátu. Bez väzby na právne nástupníctvo orgánov, zistenie skutočného stavu - je tak samotné vyznačenie s nečitateľným podpisom nulitným aktom, pretože bolo vykonané inou osobou ako tou, ktorá rozhodnutie vydala a to bez akéhokoľvek vzťahu k pôvodnému konaniu a bez spisového materiálu (nehovoriac o tom, že bola vyznačená niekoľko rokov po prvom napadnutom zápise, ktorého opravy sa návrh týkal) potvrdzujú, že pri zápisoch vlastníckeho práva až do roku 1997 nebolo predložené právoplatné rozhodnutie. Preto ani v konaní z roku 1994 ani v ďalších katastrálnych konaniach, ktoré toto rozhodnutie brali za podklad, nie je príloha na zápis ani formálne spôsobilá na zápis vlastníckeho práva.

Chybné zápisy boli vykonávané nielen za účinnosti zákona č. 162/1995 Z. z. ale prvé zápisy vykonané podľa tej istej listiny, boli vykonané ešte za účinnosti zákona č. 265/1992 Zb a vykonávacej vyhlášky

594/1992 Zb. Ani v tom čase však nespĺňali predpoklady na zápis, najmä z hľadiska obsahu (§ 58 vyhl. 594/1992 Zb.), pretože absentovali v listine parcelné čísla, druh a výmera jednotlivých pozemkov podľa katastra a hlavne boli zápisy v rozpore s § 59 vyhl. č. 594/1992 Zb.

12. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný tvrdí, že nebola splnená podmienka rozporu s § 36 ods. 2 a § 42 katastrálneho zákona, ktorá je podmienkou pre opravu chyby podľa § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona. Podľa sťažovateľa túto podmienku možno považovať za splnenú tak v prípade zápisov podľa súčasného znenia katastrálneho zákona aj v prípade konaní, ktoré začali alebo aj skončili za účinnosti predchádzajúceho zákona, pretože: a) prechodné ustanovenia katastrálneho zákona nemajú zmienku o tom, že by sa záznamové konania začaté podľa zákona 265/1992 Zb. mali dokončiť podľa zrušeného predpisu. Keďže ide o procesný predpis, mal byť na začaté konania použitý už nový zákon, b)

pokiaľ boli zápisy vykonané pred účinnosťou zákona, z prechodných ustanovení katastrálneho zákona, pre posúdenie možnosti opravy chyby je dôležité ustanovenie, na základe ktorého je potrebné dospieť k záveru, že opravu chyby aj v tomto prípade možno vykonať. Z § 78 ods. 2 katastrálneho zákona vyplýva, že zápisy práv k nehnuteľnostiam vykonané podľa zákona 265/1992 Zb. sa považujú za zápisy vykonané podľa súčasného katastrálneho zákona (čiže zápis je vykonaný v zmysle § 36 ods. 2, za použitia ustanovenia § 42 o spôsobilosti listín na zápis). Tým je potom splnená podmienka rozporu s uvedenými ustanoveniami v § 59 ods. 2 katastrálneho zákona, pretože sa zápisy vykonané za účinnosti zákona č. 265/1992 Zb. považujú za zápisy práve v zmysle týchto ustanovení.

13. Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy, na všetky konania podľa predchádzajúceho zákona 265/1992 Zb. sa Správny poriadok vzťahoval v plnej miere. Dokazovanie a zisťovanie materiálnej pravdy tak predpokladal aj pri záznamovom konaní. Napriek vylúčeniu použitia Správneho poriadku v súčasne platnom katastrálnom zákone pri zápise záznamom a pri úplnej absencii pozitívnej právnej úpravy právna teória aj prax dospela k záverom, že je nevyhnutné využiť primerane pre postupy konanie podobného charakteru riadne upravené a zachovávať aspoň základné zásady správneho konania. V prípade druhej podmienky pre opravu chyby, pre ktorý podľa orgánov katastra nie je možné opravu chyby vykonať, a to, že musí ísť o nesporové konanie, tak túto podmienku ako všeobecne platnú podmienku pre všetky typy katastrálnych konaní a špeciálne pre opravu chyby podľa § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona namieta sťažovateľ z dôvodu, že nie je zákonne upravená, takže ju nemožno za zákonnú podmienku označiť a rovnako orgány katastra pri výklade zákona vychádzajú z rozhodnutia, ktoré sa opieralo o staré, už neaktuálne znenie katastrálneho zákona, ešte z doby pred prijatím novely v roku 2018. Rozhodnutie sa svojím obsahom nevzťahuje na konanie obdobné posudzovanému, ale vykazuje značné rozdiely.

14. Zásadu nespornosti katastrálneho konania o oprave chyby nie je možné aplikovať univerzálne a je ju potrebné k novým ustanoveniam opravy chyby v niektorých prípadoch revidovať. Samozrejme, že zásadne platí v prípadoch, keď obe strany disponujú vierohodnými listinami svedčiacimi o ich práve a v tom prípade môže o vlastníckom práve rozhodnúť iba súd. Rovnako tak si sám správny orgán nemôže urobiť úsudok o neplatnosti rozhodnutia štátneho orgánu. Avšak môže akceptovať výklad zákonov socializmu a stanovisko o zachovaní vlastníckeho práva pôvodných urbárikov urobený v súdnom konaní, ktoré sa týka pri spoločnej nehnuteľnosti čo i len jedného zo spoluvlastníkov a vzťahuje sa na posúdenie aj pre iných spoluvlastníkov pri dodržaní zásady legitímneho očakávania a tiež je povinný akceptovať právnu úpravu, ktorá aj keď nie súčasným právnym jazykom, ale fakticky vrátila ešte za čias hlbokého socializmu družstevníkom vlastnícke práva k nehnuteľnostiam po tom, čo im boli zákonom a prípadne aj na základe zákona, rozhodnutím odňaté.

15. Podľa sťažovateľa krajský súd postavil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom závere, keď stotožnil spornosť vlastníckeho práva so spornosťou vyhodnotenia spôsobilosti listiny na záznam v katastri nehnuteľností. Ide o dva samostatné nároky a možnosti, ktoré síce môžu byť prepojené, avšak

domáhanie sa jednej z nich, v tomto prípade opravy chyby pre nespôsobilosť listiny v správnom konaní, nemožno a priori viazať na civilný spor o vlastnícke právo. Sťažovateľ má právo domáhať sa všetkými dostupnými spôsobmi zvrátenia stavu, ktorý nastal chybou katastra, najmä pokiaľ zákon túto možnosť v roku 2018 priamo zakotvil do § 59 katastrálneho zákona. V tom spočíva vada v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Na základe tohto nesprávneho právneho záveru potom súd nevyhodnocoval skutočnosti, ktoré sú pre spravodlivé konanie podstatné, a to samotné posúdenie, či listina predložená na zápis spĺňala formálne aj materiálne predpoklady na to, aby bola podľa platných predpisov v danom čase listinou spôsobilou na zápis vlastníckeho práva a či v nadväznosti na to orgány katastra pochybili, keď na základe predloženej listiny zapísali vlastnícke právo na Ž.. Absencia tohto skúmania a aj absencia odôvodnenia tejto základnej požiadavky správnej žaloby a ostatné procesné nedostatky rozsudku majú za následok arbitrárnosť rozhodnutia a vadu zmätočnosti, ktorá zakladá dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. f) SSP.

16. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti písomne nevyjadril.

III. Konanie pred kasačným súdom

17. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktorému predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk podľa § 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP.

IV. Vybrané ustanovenia, z ktorých kasačný súd vychádzal

18. Podľa § 36 ods. 2 katastrálneho zákona, Ak je verejná listina alebo iná listina spôsobilá na vykonanie záznamu, okresný úrad vykoná záznam do katastra.

19. Podľa § 59 ods. 1 katastrálneho zákona, konanie o oprave chyby je konanie, v ktorom okresný úrad opravuje chybné údaje katastra, ktoré vznikli jeho vlastnou činnosťou alebo činnosťou iných štátnych orgánov, notárov alebo iných osôb na základe chybných podkladov okresného úradu. Oprava chyby sa vykoná zápisom do katastra na základe rozhodnutia o oprave chyby alebo protokolu o oprave chyby.

20. Podľa § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona, okresný úrad opraví údaje zapísané do katastra v rozpore s § 36 ods. 2, § 39 alebo § 42, ak nedošlo od zápisu do katastra záznamom k zmene vlastníckeho práva.

21. Podľa § 78 ods. 2 katastrálneho zákona, zápisy práv k nehnuteľnostiam vykonané podľa zákona č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. sa považujú za zápisy práv k nehnuteľnostiam vykonané podľa tohto zákona.

V. Posúdenie námietok kasačnej sťažnosti

22. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Žiline po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná. Je zároveň potrebné uviesť, že kasačná sťažnosť je inštitútom mimoriadneho opravného prostriedku. Z tohto dôvodu jej podanie je koncipované na konkrétnom tvrdení sťažovateľa o pochybení krajského súdu v konaní. Sťažovateľ namietal dôvody kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP.

23. Ako dôvodnú vyhodnotil kasačný súd námietku sťažovateľa o arbitrárnosti rozsudku krajského súdu. Povinnosti správneho súdu v odôvodniť svoje rozhodnutie vo veci samej sa venoval vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v náleze sp. zn. IV. ÚS 1/2, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, III. ÚS 36/2010, ako aj Európsky súd pre ľudské práva (Kraska c/a Švajčiarsko z 29.04.1993 A č. 254-B, Garcia Ruiz c/a Španielsko z 21.01.1999). Judikatúra ESLP ani Ústavného súdu SR pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Kasačný súd túto námietku preveril a musí zdôrazniť, že krajský súd adekvátne reagoval na relevantné námietky, ktoré sťažovateľ uvádzal v žalobe. Zároveň podrobil interpretácii relevantné ustanovenie § 59 ods. 2 písm. d) katastrálneho zákona s dôrazom na podmienku o nesorovom charaktere konania o oprave chyby v katastrálnom operáte. Krajský súd pritom poukázal na konkrétne sporové konanie na civilnom súde s tým, že v danom prípade nejde iba o jednoduchý nesúhlas osoby, ktorej svedčí vlastnícke právo. Na uvedené nadväzujú aj nálezy ÚS SR II. ÚS 348/2008, III. ÚS 194/2012, ktorých rozpornosť bola napríklad riešená v odvolacom konaní na Krajskom súde v Žiline v rozhodnutí sp. zn. 6Co/778/2014 zo dňa 30.04.2015. Ide pritom o relevantné skutočnosti, ktoré preukazujú spornosť vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam. Kasačný súd preto vyhodnotil námietku sťažovateľa podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP ako nedôvodnú.

24. Na vyššie uvedené konštatácie nadväzuje aj námietka sťažovateľa podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP o tom, že krajský súd prijal nesprávny právny záver, keď stotožnil spornosť vlastníckeho práva so spornosťou vyhodnotenia spôsobilosti listiny na záznam v katastri nehnuteľností. Sťažovateľ argumentoval, že ide o dva samostatné nároky, ktoré síce môžu byť prepojené, avšak domáhanie sa jednej z nich, v tomto prípade opravy chyby pre nespôsobilosť listiny v správnom konaní, nemožno a priori viazať na civilný spor o vlastnícke právo. S uvedenou konštrukciou kasačný súd nesúhlasí. Konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte bez ohľadu na jeho predmet koncipované ako konanie nesporovej povahy. V praxi to znamená, že orgán katastra nemôže v rámci tohto konania rozhodovať spor o (ne)existenciu určitého práva k nehnuteľnosti. Orgánu katastra totiž nebola katastrálnym zákonom ani iným právnym predpisom zverená právomoc rozhodovať takéto spory. Pokiaľ sa v konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte objektívne vyskytne spor ohľadne existencie práva k nehnuteľnosti, tento spor sa môže vyriešiť len cestou súdu, pretože len súd v civilnom sporovom konaní má právomoc rozhodovať takéto spory (§ 3 Civilného sporového poriadku).

Konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte tak nemá a nemôže mať povahu konania o určenie existencie práva k nehnuteľnosti a nenahrádza ani rozhodovanie súdu o určenie existencie práva k nehnuteľnosti. Vlastnou interpretáciou však kasačný sťažovateľ uvedený postup obchádza, pritom prebiehajúce súdne konania na Okresnom súde Námestovo a evidované poznámky na príslušných LV potvrdzujú objektívnu existenciu sporu o existenciu práva k nehnuteľnostiam evidovaných na LV č. XXXX (P-27/2011), LV č. XXXX (P-147/2011-630) v k. ú. U. a LV č. XXX [(P-147/2011-630 (totožný vlastník ako na LV č. XXXX)], LV č. XXX v k. ú. B.. Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že aj kasačný súd prijal záver, že novela katastrálneho zákona, ktorá bola vykonaná zákonom č. 212/2018 Z. z. a účinná od 01.10.2018, umožňuje doplneným ustanovením § 59 ods. 2 písm. d) zákona nový dôvod opravy chyby v katastrálnom operáte a pri splnení zákonom stanovených podmienok má orgán katastra právomoc v konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte napraviť vlastné pochybenie spočívajúce v nezákonne vykonanom zázname alebo v nezákonne vykonanej poznámke, prípadne v nezákonne vymazanej poznámke; a to pre už konštatovanú objektívnu existenciu spornosti vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam.

VI. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

25. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je s ohľadom na § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP nedôvodná, pretože námietky sťažovateľa uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP, ako nedôvodnú, zamietol.

26. O trovách kasačného konania rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 167 ods. 1 SSP v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Sťažovateľ v kasačnom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov kasačného konania prislúcha len v prípadoch, ak to možno spravodlivo požadovať a po splnení zákonom stanovených podmienok len výnimočne (§ 168 SSP), ktoré podľa obsahu súdnych spisov nenastali, preto súd žalovanému právo na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu SR pomerom hlasov 3:0 (§ 147 ods. 2 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Pokiaľ sa v konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte objektívne vyskytne spor ohľadne existencie práva k nehnuteľnosti, tento spor sa môže vyriešiť len cestou súdu, pretože len súd v civilnom sporovom konaní má právomoc rozhodovať takéto spory (§ 3 Civilného sporového poriadku). Konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte tak nemá a nemôže mať povahu konania o určenie existencie práva k nehnuteľnosti a nenahrádza ani rozhodovanie súdu o určenie existencie práva k nehnuteľnosti.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.